

1.

Lag

om ett försök med tvåårig förskoleundervisning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att genomföra ett försök med tvåårig förskoleundervisning under perioden 1.8.2021—31.5.2024.

Syftet med försöket är att stärka jämlikheten i utbildningen, utveckla förskoleundervisningens kvalitet och genomslag, utreda kontinuiteten mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och utreda familjernas serviceval samt att få information om hur tvåårig förskoleundervisning påverkar barns förutsättningar för utveckling och lärande, sociala färdigheter och utvecklingen av en sund självkänsla.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på barn som valts ut för genomförandet av försöket och som målgrupp för försöket med undantag för Åland.

3 §

Försökets förhållande till annan lagstiftning

På den tvååriga förskoleundervisningen tillämpas vad som föreskrivs om sådan förskoleundervisning som avses i 26 a § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ett barn som hör till försöksgruppen och som under försöket genomgår tvåårig förskoleundervisning eller annars uppnår målen för förskoleundervisningen anses också ha uppnått målen för förskoleundervisningen enligt lagen om grundläggande utbildning.

Om en försöksgrupp omfattar ett barn som fått ett beslut om förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, kan den förskoleundervisning som avses i 26 a § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning genomföras för barnet i enlighet med denna lag.

Ett barn som hör till försöksgruppen kan genomgå tvåårig förskoleundervisning i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen som ordnas för invandrare, om försökskommunen ordnar sådan undervisning. Den förberedande undervisningen omfattar då minst 900 timmar.

Barn som deltar i tvåårig förskoleundervisning har rätt till småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen på det sätt som föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik. Om ett barns deltagande i försöket återkallas eller barnet annars lämnar försöksgruppen, har barnet rätt till småbarnspedagogik på heltid eller förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning på det sätt som föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik eller lagen om grundläggande utbildning.

4 §

Verkställandet av försöket

Undervisnings- och kulturministeriet leder och styr genomförandet av försöket som högsta myndighet.

Utbildningsstyrelsen svarar för utarbetandet av grunderna för läroplanen för försöket och stöder verkställandet av försöket, rapporterar till undervisnings- och kulturministeriet om hur försöket framskrider samt är personuppgiftsansvarig för försöksregistret.

Försökskommunerna handhar det lokala verkställandet av försöket, såsom tillhandahållandet av tillräcklig information till barn som hör till målgruppen och deras vårdnadshavare på kommunens område samt utarbetandet av en lokal läroplan för försöket.

Nationella centret för utbildningsutvärdering svarar för uppföljningen och utvärderingen av försöket enligt 11 §.

5 §

Försökskommuner och målgruppen för försöket

En forskargrupp som utses av undervisnings- och kulturministeriet väljer ut de kommuner eller samkommuner som deltar i försöket (försökskommuner) genom stratifierad slumpmässig sampling. Till urvalet kan tas sådana kommuner eller områden som består av kommuner där det bor minst ca 100 barn som är födda år 2016 och där det finns minst fyra verksamhetsställen för förskoleundervisning. Urvalet genomförs så att det i försöket deltar barn från den 5-åriga barnbefolkningen på ett representativt sätt från olika geografiska områden och olika kommuntyper från både finsk- och svenskspråkiga kommuner och kommuner inom samernas hembygdsområde enligt 4 § i samlagslagen (974/1995).

Den forskargrupp som avses i 1 mom. har trots sekretessbestämmelserna och utan avgift rätt att för det urval som avses i 1 mom. få de uppgifter som avses i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) och samköra dem med de uppgifter som avses i 13 kap. i lagen om småbarnspedagogik samt med statliga och kommunala myndigheters och andra offentlighetsrättsliga sammanslutningars uppgifter. Undervisnings- och kulturministeriet ska offentliggöra forskargruppens sammansättning, det material som används för urvalet och resultatet av urvalet innan försöket inleds.

Till målgruppen för försöket som inleds 2021 hör enligt 1 mom. år 2016 födda barn som bor inom området för de kommuner som valts ut. Till målgruppen för försöket som inleds 2022 hör enligt 1 mom. år 2017 födda barn som bor inom området för de kommuner som valts ut. Till målgruppen hör dock inte ett barn som vid 5 års ålder inleder förskoleundervisning i undervisning som ordnas av en utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning enligt 7 eller 8 § i lagen om grundläggande utbildning.

6 §

Försöksgrupp och kontrollgrupp för försöket

Den forskargrupp som avses i 5 § 1 mom. väljer genom stratifierad slumpmässig sampling ut de verksamhetsställen av försökskommunernas verksamhetsställen för förskoleundervisning där försökskommunen ska ordna tvåårig förskoleundervisning. Urvalet görs så att både finsk-, svensk- och samiskspråkiga verksamhetsställen från olika socioekonomiska områden deltar i försöket. I stora kommuner eller områden som består av kommuner kan urvalet vara större från områden med en hög andel personer som endast slutfört grundskolestadiet i åldersklassen 30—54 år, en hög arbetslöshetsgrad och en hög andel personer med ett främmande språk som modersmål. Försöksgruppen bildas av de barn som hör till målgruppen och som deltar i småbarnspedagogik vid de verksamhetsställen som ingår i urvalet eller som inte deltar i småbarnspedagogik vid ett verksamhetsställe som ingår i urvalet men bor inom området för ett verksamhetsställe som ingår i urvalet.

Den forskargrupp som avses i 5 § 1 mom. har trots sekretessbestämmelserna och utan avgift rätt att för det urval som avses i 1 mom. få de uppgifter som avses i lagen om nationella studie- och examensregister och samköra dem med de uppgifter som avses i 13 kap. i lagen om småbarnspedagogik samt med statliga och kommunala myndigheters och andra offentlighetsrättsliga sammanslutningars uppgifter. Undervisnings- och kulturministeriet ska offentliggöra det offentliga material som används för urvalet och resultatet av urvalet innan försöket inleds.

De barn som hör till målgruppen och som inte hör till försöksgruppen bildar en kontrollgrupp.

Undervisnings- och kulturministeriet meddelar försökskommunerna om de verksamhetsställen för förskoleundervisning som ingår i urvalet, verksamhetsställes områden och de barn som hör till försöks- och kontrollgruppen när denna lag har stadfäst och urvalet har gjorts.

7 §

Beslut om barnets deltagande i tvåårig förskoleundervisning

Försökskommunen ska underrätta vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för ett barn som hör till försöksgruppen om att barnet hör till försöksgruppen och om möjligheten att söka till tvåårig förskoleundervisning. Vårdnadshavaren till ett barn som hör till försöksgruppen ska se till att barnet deltar i förskoleundervisning som varar i två år eller i annan verksamhet som uppnår målen för förskoleundervisningen.

Försökskommunen fattar på ansökan av barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare beslut om barnets deltagande i tvåårig förskoleundervisning. Försökskommunen ska godkänna ansökan om barnet hör till försöksgruppen.

Försökskommunen ska återkalla ett beslut enligt 2 mom. på ansökan av barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare eller när barnet flyttar bort från försökskommunen.

I fråga om begäran om omprövning av ett beslut som avses i denna paragraf gäller vad som föreskrivs om begäran om omprövning i lagen om grundläggande utbildning när det gäller antagning som elev.

8 §

Försökets omfattning och läroplan

Tvåårig förskoleundervisning ges under två år i minst 1 400 timmar, minst 700 timmar vardera året.

Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för den tvååriga förskoleundervisningen, om inlärningsområdena och deras centrala innehåll samt om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och förskoleundervisningen och elevvården och om målen för elevvården inom undervisningsväsendet (grunder för läroplanen för försöket med tvåårig förskoleundervisning). I grunderna för läroplanen för försöket ska särskilt beaktas de yngsta barnen inom förskoleundervisningen samt utvecklas flexibla kontinuiteter mellan förskoleundervisningen och den inledande undervisningen. Grundhandlingen för läroplanen för försöket ska vara färdig senast den 31 januari 2021.

Försökskommunen ska godkänna en lokal läroplan för den undervisning som avses i denna lag senast den 1 augusti 2021.

9 §

Preciserande bestämmelser om försöket

En försökskommun vars försöksgrupp omfattar både finsk- och svenskspråkiga barn är skyldig att ordna tvåårig förskoleundervisning separat för vardera språkgruppen.

Tvåårig förskoleundervisning får inte anskaffas hos en utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning enligt 7 eller 8 § i lagen om grundläggande utbildning. Försökskommunen svarar för att de tjänster som den skaffar ordnas enligt denna lag.

Försök kan inte ordnas på ett sådant verksamhetsställe för förskoleundervisning där barnet inte har möjlighet till kompletterande småbarnspedagogik.

Med avvikelse från 32 § i lagen om grundläggande utbildning är den primära förmånen för skolresor ett tillräckligt understöd som beviljas för transport eller ledsagning av eleven.

10 §

Försöksregister

Syftet med försöksregistret är att möjliggöra förvaltningen av genomförandet, statistikföringen, uppföljningen och utvärderingen av samt forskning kring försöket med tvåårig förskoleundervisning.

Den forskargrupp som avses i 5 § 1 mom. samlar in och meddelar Utbildningsstyrelsen uppgifter enligt 3 mom. 1—6 punkten i fråga om de barn som hör till målgruppen för försöket. Försökskommunerna samlar in och meddelar Utbildningsstyrelsen uppgifter enligt 3 mom. 7—9 punkten i fråga om de barn som hör till försöksgruppen. Utbildningsstyrelsen för in de anmälda uppgifterna i försöksregistret. Utbildningsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för försöksregistret.

I försöksregistret införs följande uppgifter om de barn som hör till försöksgruppen:

- 1) namn,
- 2) personbeteckning,
- 3) det studentnummer som avses i lagen om nationella studie- och examensregister,
- 4) förskoleundervisningens verksamhetsställes område, där barnet är bosatt våren 2021 eller 2022,

5) anordnaren av småbarnspedagogik och verksamhetsstället där barnet deltar i småbarnspedagogik våren 2021 eller 2022,

6) att barnet hör till försöksgruppen eller kontrollgruppen,

7) barnets deltagande i tvåårig förskoleundervisning eller annan verksamhet som når målen för förskoleundervisningen,

8) anordnaren av förskoleundervisning och verksamhetsstället där barnet deltar i tvåårig förskoleundervisning,

9) om barnets deltagande i tvåårig förskoleundervisning återkallas och orsaken till återkallandet.

I försöksregistret införs de uppgifter som avses i 3 mom. 1—6 punkten i fråga om barn som hör till kontrollgruppen.

Om barnet inte har något studentnummer ska Utbildningsstyrelsen skapa ett sådant nummer för barnet i enlighet med 3 § i lagen om nationella studie- och examensregister.

Uppgifter i registret får användas endast för förvaltning, statistikföring och utvärdering av samt forskning kring försöket. Uppgifter i registret får lämnas ut till Folkpensionsanstalten för sådan förmånsprövning som förutsätts i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. För den uppföljning och utvärdering som avses i 11 § har Nationella centret för utbildningsutvärdering trots sekretessbestämmelserna rätt att få de uppgifter som införts i försöksregistret och samköra dem med de uppgifter som avses i lagen om nationella studie- och examensregister, de uppgifter som avses i 13 kap. i lagen om småbarnspedagogik samt statliga och kommunala myndigheters och andra offentligtgrättsliga sammanslutningars uppgifter.

11 §

Uppföljning och utvärdering av försöket

Uppnåendet av syftet med försöket enligt 1 § utreds genom att man följer upp och utvärderar genomförandet av försöket, målgruppen, försökets pedagogiska och funktionella förfaranden samt grunderna för läroplanen för försöket och de lokala läroplanerna. Försökskommunen ska delta i extern utvärdering av verksamheten.

Nationella centret för utbildningsutvärdering kan för barn som hör till målgruppen låta göra sådana utvärderingar som behövs för att utreda om syftet med försöket enligt 1 § uppnås och genom vilka utvecklingen av barnets förutsättningar för utveckling och lärande, sociala färdigheter samt barnets sunda självkänsla följs upp. Materialet från bedömningarna kan förvaras så länge det är nödvändigt för att en uppföljande undersökning ska kunna genomföras. Bestämmelser om de dokumentuppgifter som arkiveras utfärdas särskilt.

Till statsrådet och riksdagen lämnas en mellanrapport om uppföljningen och utvärderingen i början av 2023 och en slutrapport när uppföljningen har avslutats.

12 §

Finansiering av försöket

Försökskommunen ersätts med specialunderstöd för det kalkylerade bortfallet av inkomster av klientavgifter för småbarnspedagogik och tilläggskostnaderna för förskoleundervisningen som orsakas kommunen av det första året av förskoleundervisning för barn som deltar i tvåårig förskoleundervisning enligt denna lag. Ersättningen sker enligt antalet barn som deltar, kommunens genomsnittliga klientavgifter för småbarnspedagogik och kostnaderna för förskoleundervisningen. Det andra året av tvåårig förskoleundervisning omfattas av finansieringslagstiftningen enligt 43 § i lagen om grundläggande utbildning.

Försökskommunen ersätts med specialunderstöd också för de kalkylerade administrativa kostnaderna för försöket enligt antalet barn i målgruppen.

På specialunderstödet tillämpas till övriga delar statsunderstödslagen (688/2001). Undervisnings- och kulturministeriet är statsbidragsmyndighet.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021. Lagens 1—9 och 12 § gäller till den 31 maj 2024.

2.

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 73 § 3 mom. och
ändras i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 65 §, 69 § 1 mom. och 73 § 2 mom. som följer:

65 §

Tillämpningsområde

I detta kapitel föreskrivs det om en informationsresurs inom småbarnspedagogiken, om de uppgifter som ska registreras där, om förmedling av sådana uppgifter och om digitala tjänster i anslutning till den. På utlämnande av uppgifter tillämpas 73 §.

69 §

Sammanställning av datamaterial

Utbildningsstyrelsen ska sammanställa datamaterial ur de uppgifter som införts i informationsresursen för utvärdering, utveckling, statistik, forskning och annan uppföljning samt för styrningen av småbarnspedagogiken på det sätt som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer.

73 §

Utlämnande av uppgifter och att ge dem till påseende

Uppgifter som ingår i den informationsresurs som avses i denna lag får utlämnas med stöd av rätt att få uppgifter enligt lag eller med stöd av en lagstadgad uppgift. Sekretessbelagda uppgifter får dock utlämnas endast om det särskilt och uttryckligen föreskrivs om utlämnandet av eller rätten att få sådan information i lag. (upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 . _____